

Posudek oponenta bakalářské práce studijního oboru Nutriční terapeut (Studijní program Specializace ve zdravotnictví, 1. LF UK v Praze)

Název: Životní styl u adolescentů

Autorka: Markéta Horáková

Vedoucí závěrečné práce: MUDr. Irena Aldhoon Hainerová, Ph.D.

Oponentka: RNDr. Hana Zamrazilová, Ph.D.

Akademický rok: 2017/2018

Posudek

Volba tématu:

Autorka se zabývá tématem, které je velmi aktuální a odbornou společností široce diskutované a zároveň blízké studijnímu oboru autorky. Vysoká prevalence nadměrné tělesné hmotnosti a kardiometabolických onemocnění napříč populacemi i věkovými kategoriemi je všeobecně známý fakt, stejně jako spojitost těchto civilizačních onemocnění s jídelními a pohybovými zvyklostmi a životním stylem jako takovým. Práce je zajímavou sondou životního stylu skupiny adolescentů navštěvující soukromé pražské gymnázium.

Teoretický úvod:

Autorka předkládá dostatečný přehled základních komponent životního stylu (úloha lidské výživy, pohybové aktivity) a nejčastějších civilizačních onemocnění, které jsou velkou měrou ovlivněny právě životním stylem. Literární zdroje jsou citovány jak v textu, tak v seznamu použité literatury – citovaná literatura pochází převážně od tuzemských autorů, což práci neškodí, nicméně v některých pasážích by bylo vhodné použít aktuálnější zdroj informací, např. str. 22 referující k incidenci diabetu mellitu 2. typu ... *Toto onemocnění zatím patří k těm méně častým u českých dětí, ale jeho incidence v některých částech světa výrazně stoupá...* (Aldhoon Hainerová, 2009). Jiné citace by bylo vhodné zpřesnit, např. str. 19 ... *V rámci Celostátního antropologického výzkumu v roce 2001 se zjistilo, že se zvýšil podíl dětí s nadváhou a obezitou. Podíl obézních chlapců byl 6,6 % a dívek 5,6 %* (Marinov, Pastucha, 2012; Státní zdravotní ústav, 2015)... Není zřejmé, jaká data jsou vůči sobě porovnávána. Dále doporučuji vyvarovat se sekundárnímu citování, např. právě uvedená práce Marinov, Pastucha, 2012 je sekundární citací práce Státního zdravotního ústavu. U Tabulky 1 by rovněž bylo vhodné odkazovat na původní zdroj definice IDF, než na tuzemskou publikaci, která IDF cituje.

Praktická část:

Cíl práce je jasně definovaný,... *zjistit tělesnou hmotnost náhodně vybrané skupiny dospívajících studentů, zda se drží výživových a pohybových doporučení, a jaký mají životní styl celkově.*

Hypotéza práce: Nestanovena

Metodika: Typem práce se jedná o průřezové deskriptivní dotazníkové šetření. Způsob provedení práce, včetně sledovaného souboru, je jasně popsán. Není zcela zřejmé, která výživová a pohybová doporučení si autorka stanovila za normu. Dotazníková šetření mají svůj nesporný význam (u velmi čtených sledovaných souborů často není možné získat odpovědi

jiným způsobem), nicméně je třeba otázky co nejpřesněji formulovat a eliminovat variabilitu ve výkladu odpovědí probandů. Autorka si je tohoto faktu nesporně vědoma, dotazníkové otázky jsou, až na výjimky (např. *Najde se ve Vaší ledničce více zdravého jídla (ovoce, zelenina, jogurty, sýry, kvalitní šunky) než jeho nedostatek?*), formulovány přesně.

Statistické analýzy: S ohledem na typ šetření (kvantitativní deskriptivní dotazníkové šetření) jsou data zpracována popisným způsobem, práce neobsahuje analytické (multifaktoriální) analýzy. Antropometrická data by bylo vhodné charakterizovat kromě průměrné hodnoty, např. směrodatnou odchylkou, horním/dolním kvantilem, maximální/minimální hodnotou apod.). Biologická data často nemají normální rozdělení (lépe používat medián), průměrná hodnota může být velmi ovlivněna odlehlými hodnotami (v málo četných skupinách i jedna extrémní hodnota může zásadně ovlivnit průměr).

Výsledky: Získaná data jsou zpracována adekvátně, formou názorných grafů a tabulek. Výsledky jsou srozumitelně komentovány.

Diskuse a závěr: Autorka se snaží pečlivě diskutovat jednotlivé výsledky svého šetření, získaná data logicky vysvětlit a komentovat. Autorka si je vědoma limitů svého šetření a poukazuje na ně v místech, kde je jejich vliv nutno zohlednit (nízký počet nereprezentativního vzorků adolescentů – studenti soukromého gymnázia). Diskuzi by obohatilo např. srovnání s obdobnými šetřeními, ať už tuzemskými či zahraničními, tak doložení některých tvrzení fakty či statistickými analýzami (*...Průměrné hodnoty BMI u dívek byly v nižších percentilových pásmech než u chlapců. ...opticky ano, statisticky nehodnoceno*).

Formální zpracování: Struktura práce je logická, jasná a přehledná. Text je velmi pěkně upraven, bez překlepů, doplněn správnými odkazy na tabulky, grafy, obrázky, použité dotazníky, obsahuje seznamy těchto materiálů. V seznamu literatury je použit poněkud nejednotný citační styl, např. HAINER, Vojtěch a kol. vs. KEITH S. W. et al. vs. MCALLISTER, Emily J. et al.

Na základě předloženého textu je možno usuzovat, že se autorka v dané problematice orientuje a dokázala téma vhodně zpracovat. Není běžné, aby již bakalářská práce měla praktický, resp. terénní, charakter – autorka kromě teoretické přípravy a rešerše aktuálních poznatků daného tématu musela práci zvládnout i organizačně, následně získaná data statisticky a graficky zpracovat, výsledky svého bádání prezentovat a diskutovat. Pokud se autorka rozhodne pokračovat v navazujícím magisterském studiu, může získané zkušenosti velmi dobře využít při zpracování diplomové práce. Práce odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci. Přes uvedené připomínky považuji za vhodnou k obhajobě a doporučuji klasifikovat stupněm výborně.

Autorce pokládám tyto doplňující otázky:

1. Předpokládáte intersexuální rozdíly v prezentovaných datech životního stylu (jídelní frekvence, pohybová aktivita apod.)?
2. Můžete upřesnit procento oslovených studentů, kteří odmítli účast ve Vašem šetření? Domníváte se, že neúčast některých oslovených studentů mohla případně ovlivnit výsledky Vašeho šetření?
3. Domníváte se, že ve Vámi sledované kohortě existuje vztah mezi hodnotou BMI a např. konzumací jednotlivých potravin, fyzickou aktivitou nebo délkou spánku?

V Praze dne 27.5.2018